

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıda belirtilen sorularımın Anayasa'nın 98, TBMM İçtüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri uyarınca Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli tarafından yanıtlanmasını arz ederim. 12.01.2022

Dr. İlhami Özcan AYGUN
CHP Tekirdağ Milletvekili

Türkiye'de dövizdeki dalgalı seyirden dolayı tarımsal üretime yönelik girdi maliyetleri geçen yıla göre katbekat artmıştır.

Çiftçinin kara gün dostu olması için kurulan Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO) eliyle çiftçiye KDV darbesi vurulmaktadır. TMO; sanayiciye ve çiftçi birliklerine yüzde 1 KDV ile sattığı yemlik arpayı, çiftçiye yüzde 8 KDV ile vermektedir. Çiftçi birlikleri de üyesi olan çiftçilere yüzde 8 KDV ile yemlik arpa satmaktadır. Oysaki yem fiyatları, dövizdeki dalgalanmadan dolayı süt üreticisini de büyük sıkıntıya sokmuştur. Girdi maliyetleri artan üreticiye bir de KDV yoluyla darbe vurulmaktadır.

Bu bağlamda;

1. TMO eliyle çiftçiye yüzde 8 KDV ile yemlik arpa satılmasını önleyecek misiniz?
2. Çiğ süt fiyatları 2016-2020 döneminde yüzde 100 artar iken, aynı dönemde süt yemi fiyatı yüzde 111 oranında artmıştır. 2020 sonrasında bu makas; katlanarak artmıştır. Besi yeminin kilo fiyatı Haziran 2020'de 1.55 TL iken, Ocak 2021 yılında 2,050 TL'ye yükselmiştir. Ocak 2022'de besi yeminin kilosu 4.17 TL'ye fırlamıştır. 18 proteinli süt yeminin kilo fiyatı; Haziran 2020'de 1,65 TL iken Ocak 2021'de 2,24 TL, 10 Ocak 2022'de 4.39 TL olmuştur. Yem fiyatı son bir yılda yüzde 95 artarken, çiğ süt fiyatına aynı oranda artış yapılmamıştır.
- Çiğ sütte litre referans fiyatı Ocak-Temmuz döneminde 2,80 TL iken, Temmuz-Eylül 2021 döneminde 3.20 TL'ye çıkmıştır. Ocak 2022 itibarıyla bu rakam 4.70 TL olarak ilan edilmiştir. Ne var ki sanayici, çiğ sütte referans fiyatı 4.70 değil, 4.30 TL olarak uygulamaktadır. Yani çiftçi litre başına mevcut düzende 4.30 TL kazanmaktadır. Özetle; çiğ süt referans fiyatı yüzde 54 artarken, yem maliyeti yüzde 95 oranında artış göstermiştir. Üretici, bu maliyetler nedeniyle çıkmaza girmiştir.

İthal yem ve gübre fiyatlarının dövize bağlı olarak artması nedeniyle, üretim zinciri sektöre uğramaktadır. Türkiye’de bitkisel üretim, hayvansal üretim, süt ve süt ürünleri sektörü için sürdürülebilir rekabetçiliğin sağlanması hem sektör hem de gıda güvenliği için önem arz etmektedir. Bu sebeple KDV avantajları sunmak, girdi maliyetlerini düşürmek, gübre, yem, mazot, tohum, tarımsal ilaç gibi sorunlara acil çözümler getirmek üzere yeni önlemler alacak mısınız?

3. Buğday üretim maliyeti, 2020-2021 döneminde; tohum, gübre, ilaç, bitki besleme, tarla kirası, mazot, makine amortisman, işçilik, sigorta, hasat dahil dekar başına 846,6 TL iken, 2021-2022 döneminde bu rakam 1712,6 TL’ye çıkmıştır. Buğday üretim maliyeti, geçen yıla göre yüzde 102,2 oranında artmıştır. Buğday üretim maliyetinde en büyük kalemleri; tohum, gübre, ilaç ve mazot masrafları oluşturmaktadır. Buğdayda tohum maliyeti dekar başına yüzde 56,25; gübre maliyeti yüzde 241,2; ilaç maliyeti yüzde 123,5; mazot maliyeti yüzde 109,4 oranında artış göstermiştir.

Kovid-19 pandemisi sonrasında hem Türkiye’de hem de dünyada fiyatı en çok artan ürünlerin başında ayçiçek gelmektedir. Ayçiçek üretim maliyeti 2020-2021 döneminde; tohum, gübre, ilaç, bitki besleme, tarla kirası, mazot, makina amortisman, işçilik, sigorta, hasat dahil dekar başına 667 TL’dir. 2021-2022 döneminde ayçiçek üretim maliyeti 1162,9 TL’ye çıkmıştır. Ayçiçek üretim maliyeti, geçen yıla göre yüzde 74,3 oranında artmıştır. Bu maliyet artışında en büyük kalemleri; tohum, gübre, ilaç ve mazot masrafları oluşturmaktadır. Dekar başına gübre kullanım maliyeti yüzde 222,3; tohum maliyeti yüzde 58,3; tarımsal ilaç maliyeti yüzde 102,7; mazot masrafı yüzde 109, 4 oranında artış göstermiştir.

Türkiye’nin gübre ve yemde dışa bağımlılığını sağlayacak önlemler alacak mısınız? Yerli gübre ve yem üretimini arttırmak ve çiftçinin girdi maliyetlerini sübvans etmek üzere çalışmalar yapacak mısınız?